

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR 410.018.01.2017

P/17/044

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków

T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44

lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/044 – Wykonywanie zadań przez ośrodki adopcyjne ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Małgorzata Korusiewicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR 206/2017 z 18 października 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w Krakowie, ul. Raclawicka 56, 30-017 Kraków (<i>Urząd</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Krupa, Marszałek Województwa Małopolskiego (dowód: akta kontroli str.2)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna²

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie organizację i finansowanie pracy ośrodków adopcyjnych na terenie województwa małopolskiego oraz kontrolę działalności tych placówek.

Marszałek Województwa prawidłowo realizował zadania w zakresie zapewnienia odpowiedniej liczby i rozmieszczenia ośrodków adopcyjnych. Na terenie Małopolski prowadzeniem procedur przysposobienia zajmowało się pięć ośrodków adopcyjnych: Małopolski Ośrodek Adopcyjny w Nowym Sączu (MOA) znajdujący się w strukturach Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie (ROPS)³ oraz cztery ośrodki niepubliczne⁴.

Przed ogłoszeniem otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie organizowania i prowadzenia ośrodków adopcyjnych dokonano analizy dwóch możliwych wariantów realizacji tego zadania. Z podmiotami wyłonionymi w konkursie zawarto umowy o powierzenie realizacji zadania publicznego w latach 2013-2017 oraz corocznie zawierano umowy o przekazanie dotacji na jego realizację. Zawarte umowy były zgodne z wymogami art. 250 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵.

Zgodnie z zarządzeniem Nr 130/2011⁶ Marszałka Województwa Małopolskiego, MOA został wyznaczony jako ośrodek właściwy do prowadzenia banku danych o dzieciach z terenu województwa małopolskiego oczekujących na przysposobienie, a do poinformowania o tym właściwych sądów zobowiązano Dyrektor ROPS. Wskazaniem zarządzeniem Marszałek Województwa powierzył Dyrektor ROPS również monitorowanie przebiegu procesów adopcyjnych w ośrodkach adopcyjnych na terenie województwa. ROPS został ponadto

¹ Okres objęty kontrolą: lata 2015-2017 (I półrocze), z uwzględnieniem okresu wcześniejszego i późniejszego w zakresie związanym z przedmiotem kontroli.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Jednostka organizacyjna województwa małopolskiego.

⁴ Ośrodki prowadzone przez: Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski Krakowski – ośrodek adopcyjny w Krakowie, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski Krakowski – ośrodek adopcyjny w Tarnowie, Stowarzyszenie Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych „Pro Familia” oraz Towarzystwo Jezusowe Prowincja Polski Południowej.

⁵ Dz. U. z 2017 r., poz.2077.

⁶ Zarządzenie Nr 130/2011 Marszałka Województwa Małopolskiego z dnia 29 listopada 2011r. w sprawie wyznaczenia ośrodka adopcyjnego właściwego do prowadzenia banku danych o dzieciach z terenu województwa małopolskiego oczekujących na przysposobienie, dalej *Zarządzenie Nr 130/2011*.

wskazany jako odpowiadający za koordynację działań związanych z wdrażaniem Małopolskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2020 r.⁷.

Marszałek Województwa podejmował stosowne działania w celu zapewnienia odpowiednich środków finansowych na funkcjonowanie ośrodków adopcyjnych. Otrzymane od Wojewody Małopolskiego w latach 2015-2017 (I półrocze) dotacje celowe w kwotach odpowiednio: 2 081 986 zł, 2 027 550 zł i 1 003 360 zł wydatkowane zostały zgodnie z przeznaczeniem oraz prawidłowo i terminowo rozliczone. Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zawierające m.in. informacje o działalności ośrodków adopcyjnych były sporządzane rzetelnie i terminowo przekazywane do Wojewody Małopolskiego.

W ramach sprawowania nadzoru i kontroli nad ośrodkami adopcyjnymi Departament Audytu i Kontroli Urzędu przeprowadził 10 kontroli w ośrodkach adopcyjnych, w tym 5 problemowych w zakresie realizacji procedur adopcyjnych w latach 2013-2015.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zaspokajanie potrzeb w zakresie liczby i rozmieszczenia ośrodków adopcyjnych

Opis stanu faktycznego

W maju 2016 r. Zarząd Województwa Małopolskiego przyjął *Małopolski Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2020 r.* Opracowanie tego Programu było zgodne z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Program był także dokumentem wykonawczym do Programu Strategicznego *Włączenie Społeczne*⁸. Jako cel nadrzędny *Programu Wspierania Rodziny (...)* założono rozwój systemu wsparcia rodziny skoncentrowanego na realizacji działań profilaktycznych oraz skutecznej interwencji, a jako cele operacyjne wymieniono: kreowanie i upowszechnianie pozytywnego wizerunku rodzicielstwa; zwiększenie kompetencji kadr instytucji i organizacji realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz adopcji; zwiększenie potencjału i kompetencji rodziny do prawidłowego wypełniania swych funkcji i rozwój infrastruktury wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej. Wskazano, że zaplanowane działania będą realizowane w czterech obszarach⁹, w ramach których wskazano działania i poddziałania oraz partnerów zadania.

Jako odpowiedzialnego za koordynację działań związanych z wdrażaniem Programu wskazano Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie.

(dowód: akta kontroli str. 20-25, 370-373)

Zadanie *Organizacja i prowadzenie Ośrodków Adopcyjnych (W/PS/06/6.3)* zostało umieszczone w budżecie zadaniowym. W charakterystyce zadania: jako cel szczegółowy wskazano zalecenie prowadzenia procedury adopcyjnej placówkom niepublicznym spełniającym wymogi określone w ustawie o wspieraniu rodziny, wykonujący zadanie: Departament Zdrowia i Polityki Społecznej, Zespół ds. Polityki Zdrowotnej i Społecznej, potencjalne ryzyko zadania – niewywiązywanie się z umów, niedotrzymywanie terminów, jako wskaźniki efektywności zadania wymieniono: zawarcie umowy z trzema niepublicznymi ośrodkami, wspieranie rodziny i tworzenie pieczy zastępczej.

(dowód: akta kontroli str. 344-366)

⁷ Uchwała Nr 748/16 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 17 maja 2016 r. w sprawie przyjęcia programu pn. „Małopolski Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2020 r.”. Program stanowi załącznik do uchwały.

⁸ Uchwała Nr 1410/2015 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 20 października 2015 r. w sprawie przyjęcia Programu Strategicznego „Włączenie Społeczne”.

⁹ Obszary: *Pozytywne rodzicielstwo* – skierowany do wszystkich Małopolan, *Profilaktyka i wsparcie rodziny* – adresowany do rodzin, rodziców aktualnych i przyszłych, w tym zastępczych i adopcyjnych oraz podmiotów i osób profesjonalnie zajmujących się wspieraniem rodziny, *Kompetencje oraz kwalifikacje osób pracujących w systemie wsparcia rodziny oraz pieczy zastępczej i adopcji w Małopolsce* – skierowany do podmiotów i osób realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny, pieczy zastępczej i adopcji oraz *Infrastruktura wsparcia rodziny i pieczy zastępczej* – adresowany do podmiotów i osób odpowiedzialnych za realizację zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, profesjonalnie zajmujących się wspieraniem rodziny i budową systemu pieczy zastępczej.

Organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjnych jest zadaniem samorządu województwa, zleconym z zakresu administracji rządowej. Zgodnie z art. 154 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny¹⁰ ośrodek adopcyjny prowadzi samorząd województwa lub podmiot, któremu samorząd województwa zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190 cyt. ustawy.

W kontrolowanym okresie zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej polegające na organizowaniu i prowadzeniu publicznego ośrodka adopcyjnego na terenie województwa było realizowane w ramach MOA¹¹. Po rozstrzygnięciu otwartego konkursu ofert¹² cztery niepubliczne ośrodki adopcyjne były prowadzone przez: Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski Krakowski wraz z Filią w Tarnowie, Stowarzyszenie Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych „Pro Familia” oraz Towarzystwo Jezusowe Prowincja Polski Południowej. Przed ogłoszeniem otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie organizowania i prowadzenia ośrodków adopcyjnych¹³ dokonano analizy dwóch możliwych wariantów realizacji tego zadania. Rozważano: 1) utrzymanie MOA, prowadzącego wojewódzki bank danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie, bez filii w Tarnowie i w Nowym Sączu oraz ogłoszenie otwartego konkursu ofert dla podmiotów niepublicznych; 2) likwidację MOA i zlecenie realizacji zadania prowadzenia ośrodka adopcyjnego innemu podmiotowi wraz z prowadzeniem wojewódzkiego banku danych. Dla każdego z wariantów przeprowadzono analizę SWOT oraz przeanalizowano informacje o realizacji przez poszczególne ośrodki wybranych zadań np. liczbę: zgłoszeń kandydatów do przysposobienia, przeszkolonych rodzin, przeprowadzonych procedur przysposobienia i koszty realizacji zadania w 2012 r. Analiza była podstawą sporządzenia Informacji dla Zarządu Województwa¹⁴.

Informacja o ośrodkach adopcyjnych działających na terenie Małopolski znajdowała się na stronach internetowych Urzędu¹⁵.

(dowód: akta kontroli str. 3-19, 370-373)

Województwo Małopolskie, reprezentowane przez Zarząd Województwa, 31 grudnia 2012 r. zawarło z niepublicznymi podmiotami prowadzącymi ośrodki adopcyjne umowy o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą: organizacja i prowadzenie ośrodka adopcyjnego. Umowy były zawarte w formie pisemnej na 5 lat, tj. od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2017r. z:

- 1) Oddziałem Miejskim Krakowskim Towarzystwa Przyjaciół Dzieci na prowadzenie Ośrodka Adopcyjnego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Krakowie (Nr 223/PS.IV/12),
- 2) Oddziałem Miejskim Krakowskim Towarzystwa Przyjaciół Dzieci na prowadzenie Ośrodka Adopcyjnego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Krakowie Oddział w Tarnowie (Nr 224/PS.IV/12),
- 3) Stowarzyszeniem Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych „Pro Familia” na prowadzenie Ośrodka Adopcyjnego Stowarzyszenia „Pro Familia” w Krakowie (Nr 225/PS.IV/12),
- 4) Towarzystwem Jezusowym Prowincja Polski Południowej na prowadzenie Ośrodka Adopcyjnego „Dzieło Pomocy Dzieciom” w Krakowie (Nr 226/PS.IV/12).

¹⁰ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697 ze zm.), dalej *ustawa o wspieraniu rodziny*.

¹¹ Uchwała Nr 1336/11 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie realizacji przez samorząd województwa zadania zleconego z zakresu administracji rządowej polegającego na zorganizowaniu i prowadzeniu ośrodka adopcyjnego oraz Uchwała Nr 1509/12 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie reorganizacji Małopolskiego Ośrodka Adopcyjnego w Nowym Sączu funkcjonującego w ramach struktury i zadań Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie.

¹² Uchwała Nr 1470/12 Zarządu Województwa z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Województwa Małopolskiego w zakresie zadania zleconego polegającego na organizacji i prowadzeniu ośrodków adopcyjnych.

¹³ Uchwała Nr 1090/12 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 11 września 2012 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Województwa Małopolskiego w zakresie realizacji zadania zleconego polegającego na organizacji i prowadzeniu ośrodków adopcyjnych; zmieniona Uchwałami Nr 1160/12 z dnia 25 września 2012 r. i Nr 1224/12 z dnia 9 października 2012 r.

¹⁴ Informacja dla Zarządu Województwa Małopolskiego na temat możliwych wariantów realizacji zadania zleconego z zakresu organizowania i prowadzenia ośrodka adopcyjnego w województwie małopolskim w 2013 roku”. Dokument parafowali m.in. Dyrektor Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu i Dyrektor Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

¹⁵ <https://www.malopolska.pl/urzad-marszalkowski/departamenty/departament-zdrowia-i-polityki-spolecznej/adopcja>

Oprócz umów o powierzenie realizacji zadania publicznego z niepublicznymi podmiotami prowadzącymi ośrodki adopcyjne zawierano również umowy o przekazanie dotacji na realizację tego zadania, i tak z:

- 1) Oddziałem Miejskim Krakowskim Towarzystwa Przyjaciół Dzieci zawarto trzy umowy o przekazanie dotacji na realizację zadania – organizacja i prowadzenie ośrodka adopcyjnego (dot. ośrodka w Krakowie) w 2015 r., 2016 r. i w 2017 r.;
- 2) Oddziałem Miejskim Krakowskim Towarzystwa Przyjaciół Dzieci zawarto trzy umowy o przekazanie dotacji na realizację zadania – organizacja i prowadzenie ośrodka adopcyjnego (dot. ośrodka w Tarnowie) w 2015 r., 2016 r. i 2017 r.;
- 3) Stowarzyszeniem Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych „Pro Familia” zawarto trzy umowy o przekazanie dotacji na realizację zadania – organizacja i prowadzenie ośrodka adopcyjnego w 2015 r., 2016 r. i 2017 r.;
- 4) Towarzystwem Jezusowym Prowincja Polski Południowej zawarto trzy umowy o przekazanie dotacji na realizację zadania – organizacja i prowadzenie ośrodka adopcyjnego w 2015 r., w 2016 r. i 2017 r.

We wszystkich umowach o powierzenie realizacji zadania publicznego wskazano, zgodnie z art. 250 ustawy o finansach publicznych, m.in. wysokość dotacji, opis zakresu rzeczowego zadania, na realizację którego udzielono dotacji, termin wykorzystania dotacji nie dłuższy niż do 31 grudnia danego roku budżetowego, termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji oraz termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji celowej. Ponadto prowadzący ośrodki adopcyjne byli zobowiązani do: prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej zadania publicznego w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych oraz do składania raz na kwartał sprawozdania częściowego wraz z dokumentacją finansowo-księgową potwierdzającą wydatkowanie środków finansowych w rozliczonym okresie. Umowy przewidywały kontrolę realizacji zadania przez Zleceniodawcę w toku realizacji zadania oraz po jego zakończeniu. Kontrole wykonania zadania miały dotyczyć w szczególności: stanu realizacji zadania, efektywności, rzetelności i jakości wykonania zadania, prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania.

Wymienione umowy były wielokrotnie aneksowane.

(dowód: akta kontroli str. 26-31)

2. Współpraca pomiędzy jednostkami systemu adopcyjnego

Opis stanu faktycznego

Zarządzeniem Nr 130/2011 Marszałek Województwa wyznaczył MOA jako ośrodek właściwy do prowadzenia banku danych o dzieciach z terenu województwa małopolskiego oczekujących na przysposobienie oraz zobowiązał i upoważnił Dyrektor ROPS do poinformowania o tym fakcie właściwe sądy.

(dowód: akta kontroli str. 370-373)

W styczniu 2013 r. Dyrektor ROPS przekazała mailowo Sądom Okręgowym w Krakowie, Tarnowie i Nowym Sączu informację w sprawie reorganizacji MOA oraz funkcjonujących na terenie Małopolski niepublicznych ośrodków adopcyjnych z prośbą o przekazanie tej informacji Sądom Rejonowym z obszaru ich działania.

(dowód: akta kontroli str. 129)

3. Zapewnienie, wydatkowanie i rozliczenie środków finansowych przeznaczonych na funkcjonowanie ośrodków adopcyjnych

Opis stanu faktycznego

Marszałek Województwa co roku otrzymywał od Wojewody Małopolskiego informację o kwotach dotacji celowych na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej planowanych w ustawie budżetowej. Kwoty te wynosiły odpowiednio:

- na rok 2015 – pierwotnie 1 977 490 zł, ostatecznie po zmianach 2 150 155 zł,
- nr rok 2016 – 2 027 550 zł,
- na rok 2017 – 1 153 000 zł, ostatecznie po zmianach 2 023 640 zł.

Na realizację zadania zleconego *Organizacja i prowadzenie ośrodków adopcyjnych* w budżecie Województwa Małopolskiego zaplanowano:

- na 2015 r. – 2 150 155 zł, z tego: na prowadzenie ośrodków adopcyjnych przez podmioty niepubliczne – 1 428 482 zł, na prowadzenie publicznego ośrodka adopcyjnego – 570 000 zł. Pierwotny plan dotacji celowej w kwocie 1 977 490 zł zwiększono o kwotę 172 665 zł¹⁶ na zadanie nałożone na ośrodki adopcyjne po nowelizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych dotyczące prowadzenia szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz obowiązkowego udziału pracowników ośrodków adopcyjnych w posiedzeniach zespołu ds. oceny sytuacji dziecka organizowanych przez organizatora pieczy zastępczej¹⁷;
- na 2016 r. – 2 027 550 zł, z tego: na prowadzenie ośrodków adopcyjnych przez podmioty niepubliczne – 1 447 550 zł, na prowadzenie publicznego ośrodka adopcyjnego – 580 000 zł¹⁸;
- na 2017 r. – 2 027 550 zł, z tego: na prowadzenie ośrodków adopcyjnych przez podmioty niepubliczne – 1 447 550 zł, na prowadzenie publicznego ośrodka adopcyjnego – 580 000 zł¹⁹. Po otrzymaniu od Wojewody Małopolskiego informacji o planowanych w projekcie ustawy budżetowej na rok 2017 kwotach dotacji na zadanie z zakresu administracji rządowej²⁰, Zarząd Województwa Małopolskiego wskazał, że przyznane środki w wysokości 1 153 000 zł są na poziomie 57% w stosunku do wysokości nakładów finansowych w roku poprzednim²¹. Z uwagi na fakt, że wstępnie przyznana kwota dotacji na 2017 r. mogła negatywnie wpłynąć na realizację zadania przez ośrodki adopcyjne, Departament Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu zarekomendował Zarządowi Województwa dofinansowanie zadania w kwocie 874 550 zł ze środków budżetu województwa do poziomu dotacji w roku 2016. Uchwałą Nr 350/17 Zarząd Województwa zwiększył m.in. wydatki na zadanie budżetowe pn.: *Działalność ośrodków adopcyjnych w ROPS* (ośrodek publiczny – 240 090 zł) oraz *Departamencie Zdrowia i Polityki Społecznej* (ośrodki niepubliczne – 630 550 zł). Wkład własny Województwa Małopolskiego na realizację przedmiotowego zadania został wycofany po otrzymaniu od Wojewody Małopolskiego informacji, że na realizację zadania w 2017 r. zaplanowano w ustawie budżetowej kwotę 2 023 640 zł.²²

Podstawą wycień kwot dotacji dla poszczególnych ośrodków adopcyjnych były kwoty dotacji za rok ubiegły oraz zapotrzebowanie oszacowane na podstawie złożonych przez ośrodki kosztorysów.

(dowód: akta kontroli str. 31-58, 367-369, 370-384)

W latach 2015-2016 na realizację zadania zleconego otrzymano dotacje celowe w wysokości odpowiednio: 2 081 986 zł i 2 027 550 zł, z czego wykorzystano odpowiednio 1 990 978 zł (95,6%) i 2 021 341 zł (99,7%).

W 2015 r., po zwiększeniu przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej kwoty dotacji celowej o 172 665 zł, Marszałek wystąpił do Wojewody Małopolskiego z informacją, że z kwoty

¹⁶ Kwota przyznana przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach rezerwy celowej.

¹⁷ Uchwała Nr V/35/15 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 stycznia 2015 r. w sprawie budżetu Województwa Małopolskiego na rok 2015, Uchwała Nr 1416/15 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 22 października 2015 r. w sprawie zmiany uchwały nr 1420/14 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 16 grudnia 2014 r. w sprawie podziału środków na realizację w 2015 roku zadania zleconego polegającego na organizacji i prowadzeniu ośrodków adopcyjnych oraz Uchwała Nr 1400/15 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 20 października 2015 r. w sprawie zmian w budżecie Województwa Małopolskiego na 2015 rok w działach 010, 150, 600, 710, 720, 750, 758, 801, 851, 852, 853, 854, 900, 921.

¹⁸ Uchwała Nr XVII/232/15 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie budżetu Województwa Małopolskiego na rok 2016 oraz Uchwała Nr 1683/15 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie podziału środków na realizację w 2016 roku zadania zleconego polegającego na organizacji i prowadzeniu ośrodków adopcyjnych.

¹⁹ Uchwała Nr XXXI/436/16 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie budżetu Województwa Małopolskiego na rok 2017, Uchwała Nr 1837/16 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 13 grudnia 2016 r. w sprawie podziału środków na realizację w 2017 roku zadania zleconego polegającego na organizacji i prowadzeniu ośrodków adopcyjnych oraz Uchwała Nr 350/17 z 9 marca 2017 r. w sprawie w sprawie zmian w budżecie Województwa Małopolskiego na 2017 rok w działach 010, 720, 750, 758, 801, 851, 853, 855, 925.

²⁰ Pismo WF-I.3110.1.8.2016 z 24 października 2016 r.

²¹ Pismo PS-IV.915.4.37.2016, data wpływu do Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie – 17 listopada 2016 r.

²² Uchwała Nr XXXIV/505/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie zmian w budżecie Województwa Małopolskiego na 2017 rok w dziale 150, 600, 750, 758, 851, 853, 855, 900, 921 oraz pismo z 2 lutego 2016r.

przekazanej w I transzy (104 496 zł) ośrodki adopcyjne wykorzystały 20 992 zł na pokrycie kosztów delegacji związanych z obowiązkowym udziałem pracownika ośrodka w zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka w pieczy zastępczej realizowanych w ciągu ostatnich dwóch miesięcy roku 2015, a także tych szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, które były zaplanowane na ostatni kwartał 2015 r., zorganizowano również jedno szkolenie dla rodzin zastępczych. Niewykorzystana kwota z I transzy w wysokości 83 504 zł zostanie zwrócona na konto Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego. Marszałek Województwa zwrócił się o nieprzekazywanie II transzy w wysokości 68 169 zł, planowanej na początek grudnia 2015 r.²³

Niewykorzystane środki tj. 91 007,75 zł i 6 209,19 zł zostały zwrócone do budżetu państwa do 31 stycznia roku następnego.

Na realizację zadania w 2017 r. otrzymano dotację w wysokości 2 023 640 zł, z czego do 30 czerwca wykorzystano 985 325 zł.

(dowód: akta kontroli str. 37-40, 60-102, 303-341, 370-373)

Zasady i terminy przekazywania środków zostały określone w umowach o przekazanie dotacji na realizację zadania publicznego. Środki były przelewane na konto prowadzącego ośrodek adopcyjny w transzach miesięcznych, we wskazanej wysokości, nie później niż do 20 dnia miesiąca, w grudniu nie później niż do 15. Nie stwierdzono przypadków nierytmicznego i nieproporcjonalnego otrzymywania środków dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 26-31, 103-106)

4. Prowadzenie monitoringu i nadzoru nad działalnością ośrodków adopcyjnych

Opis stanu faktycznego

Zarządzeniem Nr 130/2011 Marszałek Województwa powierzył Dyrektor ROPS monitorowanie przebiegu procesów adopcyjnych w ośrodkach adopcyjnych na terenie województwa małopolskiego.

(dowód: akta kontroli str. 129, 342-343, 370-373)

Zgodnie z art. 185 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny Zarząd Województwa otrzymał od ROPS sprawozdania z działalności ośrodków adopcyjnych za rok 2015 i 2016 oraz plany ich działań na rok następny. W sprawozdaniu przedstawiano – w podziale dla każdego ośrodka adopcyjnego – dane statystyczne dotyczące procesów przysposobienia oraz dane: o szkoleniach dla prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej, o zatrudnieniu, o finansowaniu (plan i wykonanie budżetu) oraz o kontrolach przeprowadzonych przez Urząd Marszałkowski i Wojewodę Małopolskiego. Ponadto sprawozdania zawierały dane z zakresu prowadzenia przez MOA banku danych o dzieciach z terenu województwa małopolskiego oczekujących na przysposobienie oraz tzw. rozdzielników (ds. adopcji i ds. zespołów w sprawie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie miasta Krakowa). W części dotyczącej działań ośrodków adopcyjnych planowanych na rok następny, oprócz wskazania bieżącej działalności ośrodków, pokazano również planowane pozaobligatoryjne ich działania, takie jak m.in.: organizacja i przeprowadzenie szkolenia warsztatowego dla rodzin po adopcji pt. *Szkoła dla rodziców adopcyjnych*, prowadzenie punktu konsultacyjnego w weekendy w Żmiącej dla rodzin zainteresowanych adopcją. Przedstawiano także planowany budżet ośrodków adopcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 129)

Składane przez ośrodki adopcyjne sprawozdania roczne z realizacji zadania publicznego wraz z rozliczeniem finansowym były rozliczane zgodnie z Zarządzeniem Nr 123/2015 Marszałka Województwa Małopolskiego²⁴.

(dowód: akta kontroli str. 74-76, 88-91, 130-301, 370-373)

Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej były sporządzane przez Departament Zdrowa i Polityki

²³ Pismo PS-IV.915.338.2015 z 23 listopada 2015 r.

²⁴ Zarządzenie Nr 123/2015 Marszałka Województwa Małopolskiego z dnia 28 grudnia 2015 r. w sprawie procedury rozliczeń dotacji celowych udzielanych z budżetu Województwa Małopolskiego oraz wojewódzkich funduszy celowych, dalej *Zarządzenie Nr 123/2015*.

Spolecznej Urzędu zgodnie z danymi źródłowymi, a następnie terminowo przekazywane do Wojewody Małopolskiego za pośrednictwem e-PUAP.

(dowód: akta kontroli str. 303-337)

W latach 2015-2017 (I półrocze) do Urzędu wpłynęło 212 skarg. Żadna nie dotyczyła adopcji, w tym prowadzenia lub funkcjonowania ośrodka adopcyjnego.

(dowód: akta kontroli str.107)

W kontrolowanym okresie Departament Audytu i Kontroli Urzędu przeprowadził łącznie 10 kontroli we wszystkich ośrodkach adopcyjnych.

W 2015 r. było to pięć kontroli problemowych w zakresie prawidłowości realizacji procedur adopcyjnych w latach 2013-2015 (w czterech ośrodkach niepublicznych kontrola obejmowała również wykorzystanie dotacji na realizację zadania publicznego w 2014 r.) i jedna doraźna w zakresie prawidłowości prowadzenia kwalifikacji do przysposobienia i poszukiwania rodziny adopcyjnej dla małoletniej podopiecznej), w wyniku których wydano 26 zaleceń pokontrolnych i 5 wniosków pokontrolnych.

Zalecenia i wnioski dotyczyły m.in.: rzetelnego sporządzania końcowego sprawozdania finansowego z realizacji zadania, prowadzenia ewidencji osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych zgodnie z Polityką bezpieczeństwa obowiązującą w ośrodku, prowadzenia dokumentacji kandydatów do przysposobienia dziecka zgodnie z Regulaminem Ośrodka, prowadzenia szkoleń dla kandydatów do przysposobienia dziecka przez osoby posiadające kwalifikacje określone w rozporządzeniu w sprawie szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka²⁵.

W 2016 r. były to cztery kontrole problemowe w niepublicznych ośrodkach adopcyjnych w zakresie prawidłowości wykorzystania dotacji na realizację zadania publicznego w 2015 r. oraz wykształcenia i przygotowania zawodowego pracowników ośrodka²⁶, w wyniku których wydano 18 zaleceń pokontrolnych i 3 wnioski pokontrolne. Zalecenia i wnioski dotyczyły m.in.: korygowania dowodów księgowych zgodnie z ustawą o rachunkowości²⁷, nanoszenia na dowodach księgowych wszystkich opisów i adnotacji wymaganych umową dotacji, rzetelnego sporządzania końcowego sprawozdania finansowego z realizacji zadania.

(dowód: akta kontroli str. 108-112)

W wystąpieniu pokontrolnym z 20 czerwca 2016 r. z kontroli w zakresie sprawowania przez Urząd nadzoru i kontroli nad ośrodkami adopcyjnymi w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2014 r., Wojewoda Małopolski wskazał m.in., że w ww. okresie Urząd nie przeprowadził kontroli w żadnym ośrodku adopcyjnym oraz wystąpiły liczne problemy z rozliczaniem umów dotacyjnych za lata 2013-2014, spowodowane przede wszystkim wielokrotnymi korektami składanymi przez ośrodki adopcyjne.

Po przeprowadzeniu kontroli zwrócono się do Marszałka Województwa o wyeliminowanie ujawnionych działań poprzez:

- rzetelną i terminową weryfikację sprawozdań składanych przez podmioty prowadzące ośrodki adopcyjne w celu dokonania właściwych rozliczeń udzielonej dotacji,
- prowadzenie, w ramach sprawowania bieżącego nadzoru, kontroli podmiotów realizujących zadanie publiczne, w szczególności w przypadku powzięcia wątpliwości co o prawidłowości realizowania zleconego zadania.

Informując o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych Marszałek Województwa zobowiązał się do: przestrzegania procedur w zakresie rozliczenia dotacji udzielanych z budżetu Województwa zgodnie z Zarządzeniem Nr 123/2015, zlecenia Departamentowi Audytu i Kontroli Urzędu przeprowadzenia kontroli doraźnych oraz umieszczania kontroli ośrodków adopcyjnych w planie kontroli realizowanych przez ww. Departament, po ich zgłoszeniu lub wytypowaniu przez departament merytoryczny.

(dowód: akta kontroli str. 113-128)

²⁵ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkolenia dla kandydatów do przysposobienia (Dz. U. Nr 272, poz. 1610).

²⁶ Okres objęty kontrolą 2015-2016 (do dnia rozpoczęcia kontroli).

²⁷ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. (Dz.U. z 2016 r. poz.1047 ze zm.)

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁸ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

W związku z niesformulowaniem uwag i wniosków pokontrolnych Najwyższa Izba Kontroli nie oczekuje odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kraków, 7 grudnia 2017 r.

Kontroler

Małgorzata Korusiewicz
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

Dyrektor
Jolanta Stawska

²⁸ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.